

Mishnah Yoma, chapter 4

משנה יומא פרק ד

(1) He [suddenly] snatched from the lottery box and grabbed up two lots [one in his right hand and one in his left hand], on one [lot] it was inscribed: “For the Lord” and on the other [lot] was inscribed: “For Azazel”. The deputy High Priest was at his right and the head of the family at his left. If the lot “For the Lord” came up in his right hand [which was a good sign] the deputy would say to him: My lord High Priest raise your right hand. If the lot “For the Lord” came up in his left hand the family

א טרף בקלפי והעלה שני גורלות. אחד כותב עליו לשם ואחד כותב עליו לעזאזל. הסגן מימינו וראש בית אב משמאלו. אם של שם עלה בימינו, הסגן אומר לו, אישי כהן גדול, הגבה ימינך. ואם של שם עלה בשמאלו, ראש בית אב אומר לו, אישי כהן גדול, הגבה שמאלך. נתנו על שני השעירים ואומר, לה חטאת. רבי ישמעאל אומר, לא יהיה צריך לומר חטאת, אלא לה. והן עונין אחריו, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד: ב קשר לשון של זהורית בראש שער והעמידו כנגד בית שלוחו, ולנשחט המשתלח כנגד בית שחיתתו. בא לו אצל

head would say to him: My lord High Priest raise you left hand. He placed them [the lots] on the two he-goats [one which was on his right and the other which was on his left] and said: For the Name a sin-offering. Rabbi Yishmael said: He did not have to say a sin-offering rather: For the Name. And [when the people heard the four letter Name] they answered after him: “Blessed be the Name of

His glorious Kingdom forever and ever”.

(2) He tied a strip of crimson wool to the head [between its horns (Tiferet Yisrael)] of the he-goat which was sent away [to Azazel] and faced it towards [the gate leading to] its destination. And on the [he-goat to be] slaughtered he tied a strip around its neck [thus the he-goats were distinguishable one from the other]. He then came to his ox (see above 3:8) for the second time and forcefully

רבנו עובדיה מברטנורא

א טרף בקלפי. טרף חטף ולקח פתאום בחטיפה בקלפי, ששינוי למעלה וקלפי היתה שם. ולמה בחטיפה, כדי שלא יתכוין להבין במשמושו איזה של שם ויטלנו בימין לפי שסימן יפה היה כשהיה עולה בימין; והעלה שני גורלות. אחד בימין ואחד בשמאל. והשעירים עומדים אחד לימין ואחד לשמאל, ונתן גורל שעלה בימין על שער של ימין וגורל שעלה בשמאל על שער של שמאל: לה חטאת. שם המפורש היה מזכיר, והוא שם של יוד ה"א כמו שהוא נכתב: רבי ישמעאל אומר לא היה צריך כו'. ואין הלכה כרבי ישמעאל: והן עונים אחריו. כשמוכיר את השם: ב לשון של זהורית. צמר צבוע אדום: כנגד בית שלוחו. כנגד שער שיוציאוהו בו: ולנשחט. היה קשר לשון של זהורית כנגד בית שחיתתו, כלומר בצוארו, והשתא לא אתי לאתחלופי בשעיר המשתלח, שזה בראשו וזה בצוארו. ותרווייהו בשאר שעירים לא מתחלפי, שאלו לשון של זהורית קשורה בהם

leaned both hands on it and confesses. And so he would say: Please O Lord, I have [intentionally] done wrong, I have [rebelled and] transgressed, I have sinned [unintentionally] before you, I and my household and the children of Aharon, Your holy people. Please O Lord, please forgive the wrongs, the transgressions, the sins, which I have wronged, transgressed and sinned before You, I and my household and the children of Aharon [according to the Sages he would reverse the order of his confession

פָּרוּ שְׁנִיָּהּ, וְסוּמְךָ שְׁתִּי יָדָיו עָלָיו וּמִתּוֹדָה. וְכַךְ הָיָה אוֹמֵר, אֲנֵא הַשֵּׁם, עֲוִיתִי פִּשְׁעֵתִי חֲטָאתִי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אֹהֶרֶן עִם קְדוֹשֶׁיךָ. אֲנֵא הַשֵּׁם כַּפָּר נָא לְעֹנֹת וּלְפִשְׁעִים וּלְחֲטָאִים, שְׁעוֹתִי וְשִׁפְשָׁעֵתִי וְשִׁחַטָּאתִי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אֹהֶרֶן עִם קְדוֹשֶׁיךָ, כְּכַתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדְךָ וַיִּקְרָא (טו), כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חֲטָאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהַרְוּ. וְהָן עוֹנִין אַחֲרָיו, בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: ג שְׁחָטוּ וּקְבַל בְּמִזְבֵּחַ אֶת דָּמוֹ, וּנְתַנּוּ לְמִי שֶׁהוּא מְמַרְס בּוֹ עַל הַרְבֵּד הַרְבִּיעִי שְׁבַהֲיִכֵּל, כְּדִי שְׁלֵא יִקְרוּשׁ. נָטַל מִחֲתָה וְעָלָה לְרֹאשׁ

starting with the unintentional sins first and leading up to the intentional, the *halachah* follows the Sages], as is written in the Torah of Moshe Your servant: “For on this day He will effect atonement for you to purify you before the Lord” (Leviticus 16:30). And [when the people heard the four letter Name] they answered after him: “Blessed be the Name of His glorious Kingdom forever and ever”.

(3) He [then] slaughtered it [the ox that he confessed on] and received its blood in a basin and handed it to the one who stirred it while standing on the fourth row of [pavement stones in the courtyard from the entrance hall of the] Temple to prevent it from congealing [until he came back to it after offering up the incense (see 5:3)]. He took the shoal-pan and went up to the top of the altar and

רבנו עובדיה מברטנורא

ושעירים אחרים אין לשון של זהורית קשורה בהם: **עויתי פשעתי חטאתי**. מתניתין רבי מאיר היא דיליף מקרא דכתיב (ויקרא טו) והתודה עליו את כל עונות בני ישראל ואת כל פשעיהם לכל חטאתם. אבל חכמים פליגי עליה ואמרי, עונות אלו ודונות, פשעים אלו מרדים, חטאים אלו שגגות. לאחר שהתודה על הזדונות ועל המרדים חוזר ומתודה על השגגות בתמיה, אלא אומר חטאתי עויתי פשעתי, וכן ברוד הוא אומר (תהלים קו) חטאנו עם אבותינו העוינו הרשענו. והלכה כחכמים. ומהו זה שאמר משה (שמות לד) נושא עון ופשע וחטאה, כך אמר משה לפני המקום, בשעה שישראל חוטאים ועושים תשובה עשה להם זדונות כשגגות: **ג ממרס**. מגיס ומנער ומערב בו, שלא יקפה כשישהה עד שיעשה עבודת הקטורת: **על הרובד הרביעי**. כל שורה ושורה של אבני הרצפה קרויה רובד. ואי אפשר לפרש רובד הרביעי שבהיכל, שורה רביעית שבתוך ההיכל מפתח ההיכל ולפנים, דהא כתיב (ויקרא טו) וכל אדם לא יהיה באהל מועד וגו', אלא תני, רובד רביעי של היכל, כלומר רובד הרביעי שבעזרה, כשיצא מן ההיכל לעזרה מונה את הרובדין ומניחו על הרובד הרביעי ושם עומד הממרס בו. דאילו

cleared the coals to either side, he then scooped up from the innermost glowing coals, came down [from the altar] and placed the coals on the fourth row [of pavement stones] in the Temple courtyard (see Tosfot Yom Tov).

(4) On all other days he would scoop out the cinders [from the outer altar] with a silver shovel-pan and empty it to one of gold [which he would then bring, and offer onto the incense altar in the Temple twice daily]. But this day he scooped them out with a gold one [and was not required to empty

הַמִּזְבֵּחַ, וּפְנֵה גַחְלִים אֵילָף וְאֵילָף, וְחֹתֶמֶת מִן הַמַּעֲבֹלוֹת הַפְּנִימִיּוֹת, וְיָרַד וְהִנִּיחָהּ עַל הַרְבֵּד (הַרְבִּיעִי) שְׁבַעֲזָרָה: ד' בְּכָל יוֹם הִיָּה חֹתֶמֶת בְּשֵׁל כֶּסֶף וּמַעְרָה בְּתוֹךְ שֵׁל זָהָב, וְהַיּוֹם חֹתֶמֶת בְּשֵׁל זָהָב וּבִהּ הִיָּה מִכְנִיס. בְּכָל יוֹם חֹתֶמֶת בְּשֵׁל אַרְבַּעַת קַבִּין וּמַעְרָה בְּתוֹךְ שֵׁל שְׁלֹשֶׁת קַבִּין, וְהַיּוֹם חֹתֶמֶת בְּשֵׁל שְׁלֹשֶׁת קַבִּין וּבִהּ הִיָּה מִכְנִיס. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, בְּכָל יוֹם חֹתֶמֶת בְּשֵׁל סָאָה וּמַעְרָה בְּתוֹךְ שֵׁל שְׁלֹשֶׁת קַבִּין, וְהַיּוֹם חֹתֶמֶת בְּשֵׁל שְׁלֹשֶׁת קַבִּין, וּבִהּ הִיָּה מִכְנִיס. בְּכָל יוֹם הִיָּתָה כְּבֹדָה, וְהַיּוֹם קֶלָה. בְּכָל יוֹם הִיָּתָה יָדָה קְצֵרָה, וְהַיּוֹם אֶרְכָּה. בְּכָל יוֹם הִיָּה זָהָבָה יְרוֹק, וְהַיּוֹם אָדָם, דְּבָרֵי רַבִּי מִנְחָם. בְּכָל יוֹם מְקַרֵּיב פָּרֶס בְּשַׁחֲרִית וּפָרֶס בֵּין

one to the other] and with it he would bring it in [and offer it, thus conserving energy for the High Priest on this fast day]. On all other days he would scoop out in a four kav shoval-pan and empty it into a three kav shovel-pan, but on this day he would scoop out in a three kav shovel-pan and with it he would bring it in. Rabbi Yose says: All other days he would scoope it out with a one se'ah [shovel, which is the equivalent of six kav] and empty it into a three kav one but on this day he would scoop with a three kav shovel and in it he would bring it in. On all other days it [the shovel] was heavy [because of its thickness] but on this day it was [thin and] light, on all other days its handle was short but on this day it was long [thus enabling the High Priest to use his arm in carrying it]. On all other days it was of yellow gold but on this day it was of red gold; these are the words of Rabbi Menahem. On all other days he would offer [the incense] half a maneh in the morning and half a maneh in the afternoon, but on this day

רבנו עובדיה מברטנורא

בתוך ההיכל אי אפשר כדאמרן: וחֹתֶמֶת. את הגחלים ומניח את המחמה עד שיחפון בחפניו הקטורת ויתן לתוך הכף. ואחר כך יכניס כף ומחמה לפניו: ד' בכל יום. כשחותה גחלים ממערכה שניה של קטורת להכניס על מזבח הפנימי לקטורת שחרית וערבית: חֹתֶמֶת בְּשֵׁל כֶּסֶף וּמַעְרָה בְּשֵׁל זָהָב. ואינו חותה בשל זהב שחתיית הגחלים שוחקת הכלי ומחסרתו, והתורה חסה על ממונו של ישראל: והַיּוֹם חֹתֶמֶת בְּשֵׁל זָהָב. שלא להטריח על כהן גדול לערות מכלי אל כלי: כְּבֹדָה. שהיה דופנה עבה: הַיּוֹם קֶלָה. שהיה דופנה דק: וְהַיּוֹם אֶרְכָּה. כדי שתהא זרוע של כהן גדול מסייעתו: וְהַיּוֹם

[besides the twice daily half maneh offerings] he would add [an additional incense] offering [of] two handfulls. On all other days it was [ground to be] fine [incense] but on this day it was [ground to be] the finest of the fine. [Regarding the daily incense offering, the verse states: "You will grind some of it finely," (Exodus 30:36), why then was it necessary to state regarding the Kippur incense: "Finely ground

הַעֲרִיבִים, וְהַיּוֹם מוֹסִיף מְלֵא חֲפָנָיו. בְּכָל יוֹם הָיְתָה דָקָה, וְהַיּוֹם דָקָה מִן הַדָקָה: הַ כָּל יוֹם כֹהֲנִים עוֹלִים בְּמִזְרְחוֹ שֶׁל כֹּבֵשׁ וְיִוָּרְדִין בְּמַעְרְבוֹ, וְהַיּוֹם כֹּהֵן גָּדוֹל עוֹלָה בְּאֲמִצֵּעַ וְיִוָּרַד בְּאֲמִצֵּעַ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, לְעוֹלָם כֹּהֵן גָּדוֹל עוֹלָה בְּאֲמִצֵּעַ וְיִוָּרַד בְּאֲמִצֵּעַ. בְּכָל יוֹם כֹּהֵן גָּדוֹל מְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו מִן הַכַּיּוֹר, וְהַיּוֹם מִן הַקִּיתוֹן שֶׁל זָהָב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, לְעוֹלָם כֹּהֵן גָּדוֹל מְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו מִן הַקִּיתוֹן שֶׁל זָהָב: וּ בְכָל יוֹם הָיוּ שָׁם אַרְבַּע מַעְרֻכוֹת,

incense" (Leviticus 16:12)? To tell you that it must be the finest of the fine.] (5) On all other days the priests would go up [to the top of the altar] along the east side of the ramp [necessitating a turn to the right to ascend the altar, thus keeping with the saying of the Sages: "All your turns should be to the right,"] and descend along the west side [of the ramp] but on this day the High Priest goes up [directly] in the middle of the ramp and descends in the middle. Rabbi Yehudah says: [Out of respect,] the High Priest always went up in the middle and came down in the middle. On all other days the High Priest sanctified his hands and feet with the laver, but on this day with a golden pitcher. Rabbi Yehudah says: The High Priest always sanctified his hands and feet from the golden pitcher.

(6) On all other days there would be there [on the outer altar] four wood piles burning [one, for burning the daily Tamid offering, the second, from which

רבנו עובדיה מברטנורא

אדרום. מזהב הקרוי זהב פרויס, על שם שדומה לדם פרים: **פרס.** חצי מנה: **דקה מן הדקה.** דכתיב (ויקרא טז) ומלא חפניו קטורת סמים דקה, ומה תלמוד לומר, והלא כבר נאמר (שמות ל) ושחטת ממנה הדק, אלא לומר לך שקטורת של יום הכפורים תהא דקה מן הדקה: **ה** בכל יום עולין במזרחו של כבש. דאמר מר כל פינות שאתה פונה לא יהו אלא דרך ימין שהוא למזרח שהרי הכבש בדרום לכך עולין במזרחו של כבש שסמוך לפנות לימין: **והיום כהן גדול.** משום כבודו, להראות חשיבותו שהוא כבן בית והולך במקום שהוא חפץ. מה שאין שאר כהנים רשאים לעשות כן: **ו בכל יום היו שם.** במזבח החיצון: **ארבע מערכות.** של עצים שמבערים עליהם האש, אחת מערכה גדולה שמקריבין עליה התמיד, ואחת מערכה שניה שממנה נוטלים אש למזבח הקטורת, ואחת מערכה של קיום האש שלא תסור משם אש לעולם, ואחת מערכה של איברים ופדרים של בין הערבים שלא נתעבלו מבערב ולא נשרפו כל הלילה שורפין אותם במערכה זו. ומוסיפין ביום הכפורים עוד מערכה אחת ליטול

coals were removed for the daily incense offering, the third, for the continuous fire (see Leviticus 6:6), the fourth, in which were burned those limbs from the afternoon Tamid, that had not yet been totally consumed by the fire,] but on this day there were five [wood piles, the fifth, from which coals were removed for the Yom Kippur incense offering; these are the words of Rabbi Meir. Rabbi Yose says: On all other days there were three [wood piles represented by the three verses: 1) “Which burns on the altar all night” (Leviticus 6:2) this represents the large pile used for the daily Tamid offering, 2) “And the fire of the altar will blaze with it” (ibid.) this represents the pile used for coals for the daily incense and 3), “And the fire on the altar will blaze with it, it must not be extinguished” (ibid. veres 6) for the continuous fire], but on this day four [the additional one was used for the coals for the Yom Kippur incense. Rabbi Yose maintains that limbs left over from previous offerings that had not yet been burned completely were burned at the side of the first pile] Rabbi Yehudah [does not require a special fire for continuous burning and] says: On all other days there were two, but on this day there were three [the additional one being used for the coals for the Yom Kippur incense].

רבנו עובדיה מברטנורא

ממנה גחלים לקטורת לפני ולפנים: ר' יוסי אומר בכל יום שלש. דשלשה קראי כתיבי, (ויקרא ו) על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבוקר, זו מערכה גדולה. (שם) ואש המזבח תוקד בו, זו מערכה שניה של קטורת. (שם) והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה, זו מערכה שלישית של קיום האש. ומערכה רביעית לאברים ופדרים שלא נתעכלו לית ליה לר' יוסי, דסבירא ליה שאברים ופדרים שלא נתעכלו, בצדי מערכה גדולה הם נשרפים: ר' יהודה אומר בכל יום שתים. דלית ליה מערכה שלישית של קיום האש. ומקרא שלישית של האש על המזבח תוקד בו לא תכבה, דריש ליה ר' יהודה שהמבעיר קיסמים דקים כדי להצית האש על המערכה הגדולה לא יצית על הרצפה ויעלו כשהם דולקים למזבח, אלא ידליקם בראש המזבח. והלכה כרבי יוסי: